

MERKKIPÄIVIÄ

Vappu Karjalainen o.s. Denisova täytti 90 vuotta Teuvalla 11.12.-98. Hän on syntynyt Vuokkiniemen Livonsuussa. Isän koti oli Nekala, äiti oli kotoisin Virrasta. Perheeseen syntyi kahdeksan lasta, joista Vappu oli kolmanneksi nuorin.

Vappu Karjalainen.

1922 keväätalvella Vappu lähti sisarensa Iron ja Krantin tyttöjen kanssa hevosella Suomeen. Suomussalmelta Krantin tytöt palasivat takaisin, mutta Livonsuun tytöt jatkoivat matkaa Teuvan Mattiselle. Vappu oli tuolloin vasta 13-vuotias. Hän pääsi pikkupiiksi Kauhajoelle. Työ oli raskasta ja kotiikävä kalvoi mieltä. Vuonna 1925 amnestian tultua voimaan Vappu lähti takaisin Karjalaan Olga-tiätinkän ja Santra-serkun kanssa.

1920-luvun lopulla solmittu avioliitto kotkalaissyntyisen Eino Sepposen kanssa päättyi Stalinin vainoissa: aviomies ei koskaan palannut kuulusteluista. Vapusta tuli nyt lainsuojaton; ystävätäkään eivät rohjennet pitää yhteyttä "kansan vihollisen leskeen".

Sota-aikana Vappu joutui naisten työarmeijaan juoksuhautoja kaivamaan. Ainoa valopilkku oli samaan ryhmään sattunut Ryöttilän Jehhimän Santra Vuokkiniemestä.

Hengissä selvitettiin sodasta. Vappu löysi uudeksi elämänkumppanikseen inkeriläisen Paavo Karjalaisen. Tämä oli ollut sodan ajan Suomessa ja oli siitä syystä ei-toivottu henkilö. Vasta Hruštševin aikana Paavokin sai kotipaikkaoikeuden ja pariskunta saattoi asettua Tallinnaan. 1960-luvun alussa löytyi Suomessa asuva sisko Irene. Suhteet sukulaisiin solmittiin puolin ja toisin. Aviomiehen kuoltua 1980-luvun puolivälissä ja 1991 Huoti-veljen tytär nouti Vapun luokseen Ukrainaan. Kesällä 1995 Petri veljen poika Olavi Amerikasta

oli käymässä ja Vappu tuli häntä katsomaan. Tämä vierailu jatkuu ja tätä nykyä Vappu asuu palvelutalossa Teuvalla. Näkö ja kuulo ovat heikentyneet, jäseniä kivistää ja tahdistin määrää rytmin, mutta "piä ruatau". Muistoissa riittää vaikka muille jaella. Sydämelliset onnittelet Livonsuun Vapulle. Hyviä kelejä päivittäisille lenkeille!
- toivottaa Ontrei - tättän Miihkalin Klaudian Anni.

Kauppaneuvos Kauko Kuosmanen, seuramme kunniajäsen n:o 31, täytti 85 vuotta Helsingissä 1.11.98. Hän on tukenut monin tavoin karjalaista toimintaa ja perustanut mm. Onnenmäki-säätiön tukemaan karjalaisia opiskelijoita.

Hänen isänsä kauppaneuvos Juho Kuosmanen oli Karjalan Sivistysseuran ensimmäinen suurlahjoittaja; yhdessä liike-toverinsa Kalle Kontron kanssa hän perusti jo 1919 Kontro & Kuosmanen rahaston, jonka pääomaa Kauko Kuosmanen on sittemmin täydentänyt mm. vuonna 1976 seuramme täyttävässä 70 vuotta.

Kauko Kuosmanen.

Eläkepäivinä kauppaneuvos Kuosmanen on seurannut edelleen kiinteästi karjalaista toimintaa ja myös tukenut sitä taloudellisesti

80 vuotta täytti taiteilija Armas Järvelä 14.12.-98 Helsingissä. Hän on syntynyt Kaustisen pelimannipiitajassa ja teki elämäntyönsä SOK:n osuiskauppojen palveluksessa jo 15-vuotiaasta lähtien. Vsta 1956 Järvelä toimi SOK:n Helsingin tehtaiden mainospäällikkönä. Tuolta ajalta on mm. melkein kaikille tuttu Kultakatriina -kahvipakkaus.

Järvelän suuri harrastus on perhostutkimus; hänen kokoelmassaan on yli 30 000 yksilöä.

Armas Järvelä tunnetaan muotokuvistaan ja hienosta tekstustaidostaan. Hän on

maalannut Karjalan Sivistysseuran tilauksesta Aleksis Lahelman, Kosti Pamilon ja Pertti Virtarannan muotokuvat ja viimeksi Jorma Puustisen muotokuvan.

Armas Järvelä.

Pensseli on pysynyt vielä hyvin käsissä, ja Järvelä auttaa aina tarvittaessa seuraamme taiteellisilla adresseillaan.

Poliisimestari Erkki Vahronen täytti 70 vuotta Kuopiossa 5.12.-98. Hän on syntynyt Suojärveltä. Hän toimi pitkään Kuopion poliisimestarina

TUONILMAISIIN OVAT SIIRTYNEET Kuvanveistäjä Nina Sailo kuollut

Aikamme kareliaani, kuvanveistäjä Nina Sailo kuoli 15.11.-98 Espoossa yli 92 vuoden iässä. Hän oli syntynyt 26.7.1906 Pietarissa ja oli omaa sukuaan Stünkel.

Taideopinnotsa hän aloitti Viipurin taiteen ystävien piirustuskoulussa, jatkoi sitten Ateneumissa ja täydensi opintojaan vielä Lontoossa. Vuonna 1932 hänestä tuli Alpo Sailon oppilas ja avustaja, ja 1938 taiteilijan aviopuoliso. Yhdessä Sailot, joita yhdisti paitsi taide myös rakkaus Karjalaan ja kalevalaiseen maailmaan, kiertelivät runonlaulajia kuvaamassa eri puolilla 1930-luvun Raja-Karjalaa; Suistamolla, Suojärvellä, Sortavalassa.

Viime sotien aikana Sailoille tarjoutui ainutlaatuinen tilaisuus viettää vajaa vuoden päivät unelmiensa maassa, Vienan-Karjalassa. Sodan ja rintama-

ja oli niin suosittu, että valittiin 1974 Vuoden kuopiolaiseksi. Suosiota lisäsi se, että Erkki sai palautetuksi järjestyksen levottomalle keskusta-alueelle.

Erkki Vahronen on ollut aktiivisesti mukana seuramme toiminnassa sekä monissa paikallisissa luottamustehtävissä, tärkeimpänä työ ortodoksisen kirkon hyväksi.

Kansliapäällikkö Jaakko Numminen täytti 70 vuotta 22.10.-98. Hän on syntynyt Vaasassa. Hän on viisinkertainen kunniaohtori ja toimi opetusministeriön kansliapäällikkönä vv.1973-94, opetusministerinä 1970.

Eläkepäivinä Numminen viettää Sipoossa 1700-luvulta peräisin olevassa äitinsä kotitalossa. Hän tekee omiensa sanojen mukaan töitä "aamusta iltaan" nuorisoseuraliikkeen historian parissa. Historiikki valmistui 1961 ja nyt on työn alla kaksi jatko-osaa, joiden on määrä valmistua vuoteen 2000 mennessä.

linjojen läheisyydestä johtuen olosuhteet olivat vaikeat, mutta innoittavaa työtä riitti. Tältä Vuokkiniemen kaudelta Nina Sailon veistoksia on mm. Ylisen akka, Anni Denisova, Hoto Kondratjeva.

Sailojen suuri, yhteinen haave oli saada aikaan monumentaalinen Kalevalatalo, johon vuosikymmenien kuluessa valmistuneet veistokset oli aikanaan määrä sijoittaa. Tämä suunnitelma on edelleen toteutustaan vailla.

Nina Sailo jatkoi uupumatta miehensä kanssa aloittamaansa työtä (Alpo Sailo kuoli 1955). Hänen muovaamiaan ovat mm. Karjalan Sivistysseuran toimesta Anni Denisovin haudalle Vihtiin ja Iro Remsun haudalle Borasiin pystytetyt muistomerkit, Rukoilija-veistos Helsingin ort. kirkkomaalla, Lappeenrannan Lotta-patsas, Ämmänsaa-

Taiteilija Nina Sailo 1906-1998.

ren Itkijä-patsas (säätio Väinölä), Kuhmon laukunkantajapatsas (säätio Väinölä), Virtaranta-mitali sekä lukuisat reliefit, mm. Marina Takalo, Aleks Lahelma jne. - Varsin hyvän yleiskatsauksen Sailojen tuotannosta saa Marjut Kivelän teoksesta "Sydämessä kalevalainen kansa" (1985).

Rikkaalla elämäntyöllään taiteilija Nina Sailo edisti merkittäväällä tavalla niitä pyrkiä, jotka ovat keskeisiä myös seuramme työssä; kalevalais-karjalainen kulttuuri ja runonlaulajien perinnön kun-

niottaminen ja vaaliminen. Hän oli seuramme ystävä ja aktiivinen jäsen. KSS:n täyttäessä 75 vuotta Nina Sailo kutsuttiin sen kunniajäseneksi vuonna 1981.

Siunaus toimitettiin 21.11. Helsingin ort. hautausmaan kappelissa. KSS:n seppeleen laskivat Pentti Keynäs ja Kosti Pamilo. Kalevalaseuran edustajina olivat Pekka Laaksonen ja Sirkka-Liisa Meltomäki. - Siunauksen toimitti past. Mitro Repo. Nina Sailo haudattiin lut. hautausmaalle miehensä Alpo Sailon viereen.

-SV

Anja J u k o l a o.s. Sorell kuoli Kuopiossa 20.7.-98. Hän oli syntynyt 20.12.1935 Soanlahdessa, ja kuului pappissukuun. Anja oli naimisissa ekonomisti Esko Jukolan kanssa. Jukolat pakenivat 1919 Suomeen Lintajärven lähelle sijainneesta Hokanmäen kylästä, ja toimivat liikemiehinä Suojärvellä ja evakkovuosien jälkeen Kuopiossa. -KP

Ruustinna Nina F i i l i n kuoli 27.10.-98 Espoossa. Hän oli syntynyt 12.7.1907 Joensuussa ja avioitunut Repolan rovastin Mikael Fiilinin pojan Serafimin kanssa.

Jo 1930-luvulla Fiilinit muuttivat Helsinkiin. Isä Serafim valittiin oppikoulujen ensimmäiseksi suomenkieliseksi uskonnonopettajaksi. Nina puolestaan osallistui hyvin aktiivisesti karjalaisten ja suomenkielisten aloittamaan ortodoksisen toimintaan.

Kun Tapiola valmistui, Fiilinit muuttivat sinne asumaan. Juuri heidän kodissaan alkoivat sinne muuttaneet ortodoksit kokoontua ja suunnitella toiminnan laajentamista. Sittemmin tämä on toteutunut aina omaa kirkkoa myöten.

Nina siunattiin viimeiseen lepoon juuri valmistuneessa Tapiolan Pyhän Herman Alaskalaisen kirkossa. Näin kauniilla tavalla päättyi pitkäaikainen toiminta ortodoksisuuden hyväksi. -KP

Opettaja Viivi H e r n b e r g o.s. Rabinä kuoli 31.10.-98 Oulussa. Hän oli syntynyt 1.12.1916 Salmassa. Hän toimi sotavuosina 1942-43 opetus-työssä Itä-Karjalassa. Kotiseudullaan Haukiputaalla Viivi Hernberg oli uuttera perinteen vaalija. Hänen aloitteestaan alkoivat aikoinaan Haukiputaan praasnietkatkin.

Kordelinin apurahat

Alfred Kordelinin säätiö on jakanut vuosittaiset apurahansa, tänä vuonna yhteensä 9,2 miljoonaa markkaa. Pitkästä luettelosta olemme poimineet seuraavat nimet:

Fil. tohtori J. Juhani Kortesalmi Suomen porohoidon historiaa varten 50 000 mk, historian lisensiaatti Juri Kilin kirjankkeeseen "Suomi Neuvostoliiton strategiassa ja diplomatiassa vuosina 1920-41" 10 000 mk, filologian lisensiaatti Nina Lavonen tutkimukseen "Skoptsien uskonlahkon vai-

heet Inkerissä 1800-1900 -luvulla" 20 000 mk, Joensuun yliopiston kirjasto Martti Haavion kokoelmatedoston luomiseen 20 000 mk, Kuhmon kulttuurikornitsa -säätio Kalevalakuvittajien tapaamisen järjestelyihin ensi vuonna 20 000 mk, fil. tohtori Jouko Raitala ja työryhmä tutkimukseen Karjalan kalliopiirosten geologinen aspekti 15 000 mk ja kirjailija Heidi Liehu (juuret Vienan Pistojärveltä) runoteoksen kirjoittamiseen 20 000 markkaa.

Jenny ja Antti Vihurin säätiön apurahat 1998

Jenny ja Antti Vihurin säätiö jakoi tämän vuoden apurahoina 30 milj. markkaa. Saajia oli tuhatkunta. Listalta olemme poimineet seuraavat nimet:

- Kalevan Nuorten liitto 20 000 mk, Karjalan Nuorisoliitto 20 000 mk, Nurmeksen evankelinen opisto 20 000 mk, Rajaseutuliitto ty. 60 000 mk, Suomen kansansoitinmuseo 40 000 mk, pappismunkki Antti Larikka väitöskirjaan "Paavius orto-

doksiselta kannalta" 30 000 mk, VTM Harri Heinilä tutkimukseen "Rintamajoukkojen suhtautuminen vanhan rajan ylitukseen" 50 000 mk, kirjailija Markku Nieminen vienankarjalaisen satukirjan työstämiseen 20 000 mk ja professori Heikki Kirkinen osallistumiseen Euroopan tieteiden ja taiteiden akatemian kv. seminaarin järjestämiseen 30 000 mk.

Kuvia Wienan Karjalasta

Vuosisadan alkupuolella ilmestyi postikorttisarja "Kuvia Wienan Karjalasta". Kortit kustansi Oulussa toiminut Pohjolan Kustannus- Osakeyhtiö. Oheisena näyte sarjasta; sen nimenä on Uhtua "katua". Tiedossa ei ole, kuinka monta postikorttia sarjaan kuului.

Karjalan Sivistysseura on

Kostamus sai liikennevalot

Kostamuksen kaupunki sai lokakuun lopussa ensimmäiset liikennevalonsa. Ne asennettiin

kiinnostunut kyseisestä sarjasta ja siihen liittyvistä tiedoista. Jos lukijoiden joukossa on esim. postikorttikeräilijöitä tai muuten asiasta tietäviä, pyydämme ottamaan yhteyttä puh. (09)-135 2828 (Keynäs) tai toimistoomme (09)171 414 (tiist.). Voitte soittaa myös KH:n toimitukseen.

vilkaaseen Karelskaja/Antikainen - ja Gornjakov -katujen risteykseen, joka varsinkin aina työmatkaliikenteen huippuajoina tukkeutui pahoin. Kaupungin autokanta on kasvanut rajusti.